

Cu mulțumiri **The Maurice Wohl Charitable Foundation**
pentru generoasa sponsorizare a seriei Legământ & Dialog

Traducere: Magda Zucker

Miriam, prietena de încredere a lui Moshe

Hukat 5781

Unul dintre cele mai mari mistere ale Torei: ajungând la Kadesh, poporul rămâne fără apă. Ei se plâng lui Moshe și Aaron. Cei doi lideri merg la Cortul Întâlnirii și acolo Dumnezeu le spune să ia toiagul și să vorbească stâncii, iar apa va apărea.

Comportamentul ulterior al lui Moshe este uimitor. El ia toiagul. El și Aaron adună poporul. Apoi Moshe spune: “Ascultați, răzvrătiților! Vom putea noi oare să vă scoatem apă din stânca aceasta?” Apoi Moshe a ridicat mâna și a lovit stânca de două ori cu toiagul.” (Num. 20:10-11).

Aceasta a fost acțiunea care i-a costat pe Moshe și Aharon șansa de a conduce poporul dincolo de Iordan, pe Tărâmul Făgăduinței. “Pentru că n-ați crezut în Mine, ca să Mă sfințiți înaintea copiilor lui Israel, nu voi veți duce adunarea aceasta în țara pe care i-o dau.” (Num. 20:12)

Comentatorii se contrazic cu privire la care aspect al comportamentului lui Moshe era greșit: Furia sa? Actul de a lovi stânca în loc să îi vorbească? Implicația că el și Aaron, nu Dumnezeu, ar fi fost cei care scoteau apă din stâncă? Într-o versiune anterioară a seriei *Legământ și Dialog* am adus ipoteza că Moshe nu a păcătuit și nici nu a fost pedepsit. Doar a acționat așa cum făcuse în urmă cu aproape patruzeci de ani când Dumnezeu i-a spus să lovească stânca (Ex. 17:6), arătând astfel că deși fusese liderul potrivit pentru cei care fuseseră sclavi în Egipt, el nu era liderul potrivit pentru copiii lor, care se născuseră în libertate și urmau să cucerească țara.

De această dată, însă, vreau să adresez o întrebare diferită. De ce atunci? De ce a picat Moshe tocmai acest test? Până la urmă mai fusese într-o situație similară de două ori. După trecerea Mării Roșii, poporul a călătorit timp de trei zile fără să găsească apă. Apoi au găsit apă,

însă era amară și s-au plâns de ea. Dumnezeu i-a arătat lui Moshe cum să o transforme în apă dulce. (Ex. 15:22-26)

Ajungând la Rephidim, din nou nu au găsit apă și s-au plâns. Disperat, Moshe i-a spus lui Dumnezeu, “Ce să mă fac cu acest popor? Sunt gata să mă lapideze.” Cu răbdare, Dumnezeu îl instruiește pe Moshe ce să facă, iar apa izvorăște din stâncă. (Ex. 17:1-7).

Așadar Moshe a depășit cu succes două astfel de provocări similare în trecut. De ce acum, a treia oară și-a pierdut controlul emoțional? Ce era diferit?

Răspunsul este menționat explicit în text, dar într-un mod atât de subtil încât să nu reușim să-i înțelegem semnificația. Iată-l:

Toată adunarea copiilor lui Israel a ajuns în pustiu în luna întâi. Și poporul s-a oprit la Kadesh. Acolo a murit și a fost îngropată Miriam. (Num. 20:1)

Imediat după aceea citim: “Acum adunarea nu avea apă, iar poporul s-a ridicat împotriva lui Moshe și Aaron.” Un pasaj faimos în Talmud¹ explică faptul că datorită lui Miriam israeliții aveau o fântână cu apă care îi acompania în mod miraculos pe drumul lor prin deșert. Atunci când Miriam a murit, apa a dispărut. Această interpretare privește succesiunea evenimentelor simplu și supra-natural. Miriam a murit. Apoi nu mai era apă. De aici, putem deduce că până atunci aveau apă pentru că Miriam era în viață. Era un miracol în meritul ei.

Totuși, mai există o interpretare a acestui pasaj, în mod natural și psihologic. Conexiunea dintre moartea lui Miriam și evenimentele care au urmat avea mai puțin de-a face cu o fântână miraculoasă și mai mult cu răspunsul lui Moshe la plângerile israeliților.

Aceasta a fost prima încercare prin care a trecut ca lider, fără prezența surorii sale. Să ne amintim cine a fost Miriam pentru Moshe. Era sora lui mai mare, cea mai mare dintre frați. A vegheat asupra sorții lui, în timp pe plutea pe Nil într-un coșuleț. A avut prezența de spirit și îndrăzneala să vorbească cu fiica Faraonului pentru a se asigura că acel copil va fi alăptat de o femeie israelită, care era nimeni alta decât mama lui Moshe, Iohevet. Fără Miriam, el ar fi crescut fără să știe cine era și cărui popor îi aparținea.

Miriam este o prezență de fundal pe aproape întreg parcursul narațiunii. O vedem dirijând femeile în cântec la Marea Roșie, așadar este clar că și ea, asemeni lui Aaron avea un rol de leadership. Înțelegem cât de mult însemna ea pentru Moshe atunci când, într-un pasaj obscur, ea și Aaron “au vorbit împotriva lui Moise din pricina femeii etiopiene pe care o luase el de nevastă; căci luase o femeie etiopiană.” (Num. 12:1). Nu știm cu exactitate care a fost problema, dar știm că Miriam a fost lovită de lepră. Aaron vine la Moshe neputincios, rugându-l să intervină în favoarea ei, ceea ce el și face cu elocvență și simplitate, în cea mai scurtă rugăciune înregistrată

¹ Taanit 9a.

- cinci cuvinte în ebraică - "Te rog, Doamne, vindecă-o acum." Moshe încă ținea foarte mult la ea, în ciuda comentariilor ei negative.

Doar în pericopa acestei săptămâni începem să avem o înțelegere deplină a influenței ei și doar implicit. Pentru prima oară Moshe se confruntă cu o provocare fără ea, și pentru prima oară Moshe își pierde controlul emoțional în prezența poporului. Acesta este unul dintre efectele doliului, iar cei care l-au suferit spun adesea că pierderea unei surori sau a unui frate este mai dificil de suportat decât pierderea unui părinte. Pierderea unui părinte este parte din cursul natural al vieții. Pierderea unui frate sau unei surori este mai neașteptat și poate dezorienta mai profund. Iar Miriam nu era orice soră. Moshe îi datora întreaga relație cu familia sa biologică, precum și identitatea de a face parte din fiii lui Israel.

Este un clișeu să afirmăm că leadershipul este un angajament singuratic. Însă în același timp niciun lider nu poate cu adevărat supraviețui de unul singur. Itro i-a spus lui Moshe acest lucru cu mulți ani în urmă. Vazându-l conducând poporul de unul singur i-a spus "Te istovești singur și vei istovi și poporul acesta, care este cu tine; căci lucrul este mai presus de puterile tale și nu-l vei putea face singur." (Ex. 18:18). Un lider are nevoie de trei tipuri de susținere: (1) aliați care să lupte alături de el; (2) o echipă căreia să îi delege și (3) un suflet sau suflete perechi cărora să le împărtășească îndoielile și temerile sale, care îl vor asculta fără a avea vreun interes în afară de a fi o prezență susținătoare, și care să îi dea curaj, încredere și rezistența pură de a continua.

Cunoscând îndeaproape numeroși lideri din diferite domenii, pot spune cu certitudine că este fals să presupunem că cei în poziții înalte de leadership au pielea tăbăcită. Majoritatea celor pe care îi cunosc nu o au. Sunt deseori foarte vulnerabili. Pot suferi profund din cauza îndoielilor și incertitudinii. Știu că, de multe ori, liderii sunt în postura de a alege răul cel mai mic și că nu poți ști dinainte ce rezultat va avea o decizie. Liderii pot fi răniți de critica și trădarea celor pe care îi considerau cândva prieteni. Deoarece sunt lideri, ei arăta doar de puține ori orice semn de vulnerabilitate în public. Ei trebuie să proiecteze o anume certitudine și încredere pe care nu le simt. Însă Ronald Heifetz și Marty Linsky, experți în leadership la Harvard sunt îndreptățiți să spună "Adevărul dificil este că nu e posibil să simți reușitele și bucuria leadershipului, fără să experimentezi și durerea."²

Liderii au nevoie de confidenți, persoane care "îți vor spune ceea ce nu vrei să auzi și nu poți auzi de la nimeni altcineva, persoane în care te poți încrede, fără ca relatările tale să ajungă înapoi în sfera profesională." Unui confident îi pasă mai mult de tine decât de probleme. Ei te vor ridica atunci când ai căzut și te vor aduce cu blândețe înapoi la realitate atunci când ești în

² Ronald Heifetz and Marty Linsky, *Leadership on the Line*, Boston, Harvard Business School Press, 2002, 227.

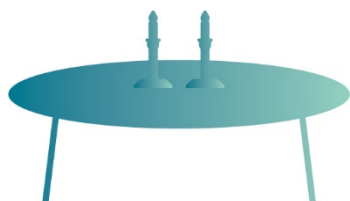
pericol de vanitate. Heifetz și Linsky notează, “Aproape fiecare persoană pe care o cunoaștem care a depășit experiențe dificile de leadership s-a bazat pe un confident pentru a le depăși.”³

Maimonide în comentariul său la Mishna îl enumera ca unul dintre cele patru tipuri de prietenie.⁴ El denumesc această categorie “prietenia încrederii” [*chaver habitachon*] și o descrie ca având pe cineva în care “ai încredere absolută și față de care ești complet deschis, fără să te ferești”, fără a ascunde nici veștile bune, nici pe cele rele, știind că cealaltă persoană nu va profita de informațiile pe care i le împărtășești, și nici nu le va spune altora.

Acest episod faimos, în contextul copilăriei lui Moshe, sugerează că Miriam era “prietenul de încredere” a lui Moshe, confidenta sa, sursa stabilității sale emoționale, și că atunci când nu a mai fost acolo, el nu mai putea face față crizelor, așa cum o făcuse până atunci.

Cei care sunt o sursă de putere pentru alții, au nevoie de propria lor sursă de putere. Tora este explicită atunci când ne spune cât de des sursa puterii pentru Moshe era Dumnezeu însuși. Însă până și Moshe avea nevoie de o altă ființă umană care să îi fie prieten, și pare, implicit, că aceasta era Miriam. Un lider la rândul ei, ea era de asemenea, o sursă de putere pentru fratele său.

Nici cei mai mari lideri nu pot conduce singuri.

ÎNTREBĂRI ÎN JURUL MESEI DE SHABAT

1. Cum vă prioritizați frații și cei mai apropiați prieteni?
2. Vă surprinde că, în experiența lui Rabbi Sacks, liderii sunt atât de sensibili?
3. Ce putem învăța de la Miriam?

www.RabbiSacks.org   @RabbiSacks

The Office of Rabbi Sacks, PO Box 72007, London, NW6 6RW • +44 (0)20 7286 6391 • info@rabbisacks.org

© Rabbi Sacks • All rights reserved • Biroul Rabinului Sacks este susținut de The Covenant & Conversation Trust

³ Ibid., 200.

⁴ Maimonides, Commentary to Mishnah Avot 1:6.